

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt XIV. Idem Capitulo (a) Metensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

cita sunt, juramento promitti possint, ac debeant, si consuetudo vigeat, vel statutum Episcopi id exigat, eo modo, quo castitas ordini ecclesiastico ex lege annexa, in Subdiaconatus susceptione voveri dicitur; juramentum enim susceptionis obligationis potest esse vinculum, & in legum custodiam ad munimentum adhiberi; quia sicut pro veritate indaganda, ita pro justitia munienda juramentum exigi potest. Facit Novella 6. Justin. cap. 1. licet pro rebus, quæ tacite, aut expressè non veniunt in ipsa ordinatione, juramentum exigi non possit absque simulationis labe, cap. dilecti, 13. de majoris. & obed. agnovit Gofridus Vindocin. lib. 2. epist. 11. docuit Hallierius de sacris elect. sect. 7. §. 7. Etiam ab ordinatis, seu promotis juramentum de observandis omnibus Ecclesiæ canonibus exigi non debet, propter periculum perjurii. Synodus Cabilon. 2. cap. 13. ibi: *Dicitur est de quibusdam fratribus, quod eos, quos ordinaturi sunt, jurare cogant, quod digni sint, & contra canones non sint facturi, & obedientes sint Episcopo, qui eos ordinat, & Ecclesiæ, in qua ordinantur: quod juramentum, quia periculosum est, omnes una inhibendum statuimus.* Potest tamen simile juramentum de canonibus observandis, ab ordinatis, vel promotis ad ecclesiastica beneficia exigi, quando per tale juramentum intenditur disciplina ecclesiastica finis, & munerum gradus, vel beneficii suscepti implementum; non tamen, ut qui ita juravit, teneatur sub perjurii reatu omnes Ecclesiæ canones servare: quo modo accipiendum est Concil. Toler. 11. can. 10. juncto Hallierio ubi supra, §. 6. in fine.

(d) *Mantuanæ.* Plerumque enim tempore ordinationis, aut institutionis in propria Ecclesia juramento promittitur indemnitas rerum ipsius Ecclesiæ, juxta formam præscriptam in Pontificali Romano, his verbis: *Possessiones verò ad mensuram meam pertinentes, non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de novo infundabo, vel aliquo modo alienabo; etiam cum consensu Capituli Ecclesiæ meæ, inconsulto Romano Pontifice; & si ad aliquam alienationem de venero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas eo ipso incurere volo.* Hanc autem promissionem juramento firmatam, non ab omnibus Prælati instituendis, sed ab eis tantum, qui de dilapidatione suspecti sunt, exigi debere probat Hallierius d. sect. 7. ex textu in cap. de Siracusana, 13. 28. dist. ubi ab eo, qui uxorem, & liberos habebat, tale juramentum Pelagius exegit, propter timorem dilapidationis, quia liberorum causâ credebatur Episcopum illum bona Ecclesiæ dilapidaturum fore. Nec novum est, ut juramentum ob aliquam suspicionis cau-

sam ab aliquibus exigatur, quod ab aliis non præstatatur, ut in cap. cum in Ecclesiis, 10. de majoris. & obed.

COMMENTARIUM.

Uit olim pravus mos non residendi, tam altè infixus in animis Pastorum, & Curatorum, ut cautum sit in Capitularibus Caroli, & Ludovici filii, lib. 5. tit. 108. secundum editionem Frederici Lindembrogii, ut presbyteri, qui in titulis consecrantur, secundum canones, antequam ordinentur, promissionem stabilitatis loci illius faciant. Hæc residentia erat magis præcisâ, ideoque ligia appellatur ab Honorio III. in præfenti, & licet juramentum adimplendum sit in specifica forma, non per æquipollens, cap. ad nostram, el. 1. de injur. & absens pro negotiis Ecclesiæ non videatur adimplere propriè præceptum residendi, cum non lucretur distributiones quotidianas, juxta supra tradita in cap. de cetero; tamen adhuc certum est pro residente haberi, ideoque eum fructus proprii beneficii lucrari, cap. cum dilectus, cap. ad audientiam, hoc tit. & novo jure etiam distributiones, ex cap. unic. hoc tit. in 6. in certis casibus, quia residentia non ita strictè petenda est, ut beneficiarius semper, & continuò stet in loco beneficii, cap. nunquam, 33. de consecr. dist. 5. l. foramen, 28. ff. de servit. urban. & ita licet juramentum debeat impleri in specifica forma, tamen potest per æquipollens adimpleri, consentiente parte, in cujus favorem præstitum est, ut probat P. Suarez tom. 2. de relig. tract. de juramento, lib. 2. cap. 37. unde cum juramentum in præfenti specie fuisset præstitum de residendo in Ecclesia S. Martini Turonensis pro Præpositura, quam in ea Ecclesia Præpositus de Valeriis obtinebat, & respiceret tantum favorem ipsius Ecclesiæ, ubi residere debebat, ideo absens pro ejus juribus tenebatur, ac defendendis plenè, & verè adimplet juramentum præstitum de residendo in ipsa Ecclesia sancti Martini. Neque enim testudinis more Ecclesiæ hætere debet qui juravit residere; quamvis ligiam residentiam promississet. Episcopus autem absens à propria diocesi, etiam causâ utilitatis propriæ Ecclesiæ, vel Republicæ, non fruatur privilegio alternatiæ. Gonzalez ad regul. 8. gloss. 43. num. 84. Garcia de benef. p. 5. cap. 1. §. 10. Moneta de optione cap. 3. Barbosa de potest. Episcopi, 3. p. alleg. 53. n. 34. Gratianus disp. cap. 166. num. 13. Immo est tantum per tres dies abfuerit pro toto illo mense, alternatiâ uti non potest. Germonius de indult. Cardin. §. volumus, num. 21. Barbosa ubi supra, num. 63.

CAP V T XIV.

Idem Capitulo (a) Metensi.

Cum dil. f. Magister Otho (b) scriptor noster, Canonicus Ecclesiæ vestræ grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minùs si sit absens, quàm præfens, eidem Ecclesiæ utilis habeatur, universitatem vestram rogandam duximus & monendam, per Ap. vob. scripta mand. quatenus eidem in nostro servitio commoranti, ob reverentiam Apostolicæ Sedis & nostram, annuatim fructus præbendæ suæ integraliter assignetis, satisfaciendes sibi congruè de subtractis; non obstante consu-

suetudine, quæ super hoc contra absentes Canonicos inter vos dicitur emanasse, cum familiares nostri, qui circa nos se (c) obsequiales exhibent universis, minori non debeant prærogativâ gaudere, quàm vestrum singuli, quorum negotia per ipsos sæpius promoventur.

NOTÆ.

(a) *Metens.*] Ita etiam legitur in quinta compilatione Honorii III. sub hoc tit. cap. 2. Metensis Civitas, vulgò Metz, principalis est Gallie Belgicæ, in qua olim sedem habebant Reges Gallie Orientalis, ut refert Yepes tom. 2. chron. D. Benedic. cent. 2. anno 632. habuit Episcopalem Cathedralam jam à primis Ecclesiæ sæculis; liquidem primus ipse Episcopus fuit sanctus Clemens, sancti Petri discipulus, & sancti Clementis Papæ patruus, cognomento Flavius, ut refert Bucelivus tom. 1. Germaniæ sacra, fol. 35.

(b) *Scriptor.*] Temporibus Innocentii III. jam Romæ fuisse scriptores, seu scribas litterarum Apostolicarum, constat ex c. dura, 4. de crimin. falsi; eorum originem refert Polydorus Vergilius de invent. rer. lib. 8. cap. 2. illis verbis: *Ab initio fuerunt scribae, qui litteras scriberent Apostolicas*

parvo, vel nullo pretio, secundum illud Salvatoris præceptum, Gratis accepistis, gratis date. At deinde Joannes XXII. collegium Scribarum Apostolicorum primus numero distinxit. Privilegia ipsorum, & collegium refert Cohelius in not. Cardin. cap. 24.

(c) *Obsequiales exhibent.*] Facit Cassiodorus lib. 1. epist. 15. ibi: *Idcirco præsentis iussione decernimus, ut domus Patris Angelli ad Africam discedentis, qui regnum petens alterius, nostris est utilitibus serviturus, salvis legibus tuâ tuitione valeret, ne violentos cuiusquam impetus, subtractâ domini defensione, patiantur.* Pervia sunt enim semper injuriis facultates absentium, & quodammodo videtur occasio homines in delictum trahere, quæ non potest animum pervadentis de persuasionem terere. Ideoque Celsitudo vestra, quæ votum pium est habere vicinam gentis, erigat humiles, eripiat opprimendos; & quod potestatis rarum est, proficiat cunctis, qui universis celsior inveneris.

CAPVT V.

(a) *Meldensi Episcopo.*

Ad audientiam nostram te significante pervenit, quod cum in Meldensi Ecclesia quædam sit (b) constitutio inita, juramento vallata, & auctoritate Sedis Apostolicæ confirmata, ut videlicet ejus Canonici, qui per sex menses non resederint in eadem, suarum priventur fructibus præbendarum, illis dumtaxat exceptis, quos infirmitas proprii corporis excusaret, sive ad Apostolicam Sedem accedere, vel in ejus servitio contigerit detineri, quosque peregrinationis labor, aut studia traherent litterarum; Decanus, & quidam alii Canonici Meldenses occasione constitutionis hujusmodi Canonicos in tuo servitio commorantes, præbendarum suarum privare fructibus moliantur. Unde cum tibi plurimum expediat aliquos Canoniorum ipsorum in tuo servitio retinere, nobis humiliter supplicasti, ut super hoc necessitati tuæ, Apostolicæ dignaremur provisionis moderamine providere. Volentes igitur constitutionem moderari prædictam, ut dicta Ecclesia fructum sentiat eadem, & tu per ejus abusum dispendium non incurras; præsentium auctoritate decernimus, ut duo ex Canonicis Ecclesiæ memoratæ in tuo servitio existentes, suarum fructus (c) integrè percipiant præbendarum, cum absentes dici non debeant, sed præsentibus, qui tecum pro tuo, & ipsius Ecclesiæ servitio commorantur.

NOTÆ.

(a) *Meldensi.*] Ita etiam legitur in cap. final. hoc tit. in 5. compil. De Ecclesia Meldensi nonnulla notavi in cap. 1. de constit.

(b) *Constitutio.*] De his statutis, seu consti-

tutionibus Ecclesiarum, & quatenus Canonici ligent, egi in cap. cum omnes 6. de constit.

(c) *Integrè.*] Exceptis distributionibus quotidianis, juxta adducta in cap. de cetero, ubi textum hunc exposui, hoc titulo.

CAPVT VI.

Gregorius IX. Patriarcha (a) *Antiochie Ap. Sedis Legato.*

Cum ad hoc sint Ecclesiastica beneficia deputata. Et infra: Sanè nobis innotuit, quod Ecclesia Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est ferè destituta ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis